

Тема номера: Комікси

РЕДАКЦІЯ VERBUM

3 КВІТНЯ 2019

Шановні читачі! На сторінках «Вербуму» ми намагаємося говорити про важливі теми – і та, про яку йтиметься в цьому випуску, теж до них належить. Може здатися, що комікси – це легковажний жанр: і не вповні література, і не зовсім образотворче мистецтво, і, як вказує сама назва, не простір для роздумів про серйозні питання. Проте уважніший погляд на них показує хибність цих упереджень. Сьогодні коміксовий жанр аж ніяк не вдається зредувати до сутої розважальності й несерйозності. Про глибину мальованих історій і розмірковують наші автори.

Фото: Housing Works Thrift Shops

Максим Карповець розповідає про те, як кумедні комікси виростають у графічні романи, після яких «складно сумніватися, що комікси можуть бути повноцінним видом мистецтва, здатним показувати складні сучасні проблеми та впливати на читача, формуючи критичну позицію щодо світу». Мальовані історії пропонують читачам поєднання тексту й зображень, яке в найкращих зразках жанру виявляється чимось значно більшим, ніж просто сума складників, і забезпечують широкий простір для роботи уяви.

У наступному тексті Борис Філоненко вписує супергероїв американських коміксів у грецькі героїчні архетипи. Ахілл, Гектор і Паріс повертаються в сучасну культуру як Супермен, Бетмен і Спайдермен. Наприкінці XX століття, втім, з'являється ще один тип героя – Геллбой, монстр, який стає на бік добра. «Чудовисько, покликане знищити людство, замість цього збирається його врятувати – ось коротка формула четвертого героїчного шляху», виникнення якої уможливила сучасна культурна чутливість.

Із Ярославом Стріхою, перекладачкою «Вартових» Алана Мура, ми поговорили, зокрема, про

складнощі, пов'язані з перекладом коміксів. А звертаючись до славнозвісного «Мауса» Арта Шпігельмана, українська версія якого теж невдовзі побачить світ, зачепили мотив, який так чи інак з'являється в усіх статтях цього випуску: зі складними темами деяким коміксам вдається працювати не гірше (а іноді й ефективніше), ніж іншим жанрам, які ми стереотипно вважаємо серйозними. Мальовані історії здатні змістовно говорити про суспільну нерівність, геноцид чи війну.

Власне, про комікси на такі непрості теми й ідеться у двох наступних текстах. Ксенія Сокульська пише про наративи «викорінення» – чи то пак неможливості остаточно відтатися від свого коріння, нехай якого травматичного. «Ландшафти, культури, традиції, сімейні історії – ми носимо це насіння з собою навіть тоді, коли того не усвідомлюємо, навіть тоді, коли й раді були б пустити його за вітром. А воно лише чекає шансу впасти на новий ґрунт, укорінитися й потягтися до неба».

В останній статті номера Євген Пілецький розповідає про роботу над українським виданням коміксу «Катанга». У центрі його сюжету – конголезька криза 1960-х років, якої держава зазнала, щойно проголосивши незалежність, коли за підтримки бельгійського уряду від Конго відділився шахтарський регіон Катанга. Історія, хоча й віддалена в часопросторі, виявляється вкрай актуальна в сучасній українській ситуації.